

روزشمار جنگ

یکشنبه

۳۱ مرداد ۱۳۶۱

۲ ذیقعدة ۱۴۰۲

۲۲ اوت ۱۹۸۲

۷۶۲

در پی ادعاهای شب گذشته تلویزیون عراق مبنی بر این که شرکت‌های کشتی‌رانی جهان از اعزام نفت‌کش‌ها به جزیره خارک منصرف شده‌اند، امروز یک مقام آگاه در خارک در گفت‌وگویی با خبرگزاری جمهوری اسلامی اعلام کرد که به رغم این تبلیغات، صدور نفت از خارک همچنان ادامه دارد. وی افزود: «به دنبال حریق که چند روز گذشته در مخازن ذخیره نفت خارک صورت گرفت، وضعیت خارک از حالت عادی خارج شد زیرا بیش‌ترین نیروی انسانی صرف مبارزه با این حریق گردید و در بارگیری و صدور نفت تا حدودی کندی ایجاد شد، لیکن هرگز وقفه‌ای در صدور نفت پیش نیامد. صبح امروز یک کشتی نفت‌کش پس از بارگیری، این جزیره را ترک کرد و این نشان می‌دهد که مسئله حادی در این رابطه وجود ندارد و امید است که با تلاش کارکنان متعهد شرکت نفت خارک، کار صادرات نفت خام به میزان مورد نظر از سرگرفته شود.» خبرگزاری جمهوری اسلامی با مخابره این مصاحبه، افزود: «حریق که چند روز پیش در اثر پرتاب موشک متجاوزین بعثی در دو مخزن ذخیره نفت خام جزیره خارک ایجاد شد، مهار گردید لیکن تا صبح امروز بقایای نفت موجود در مخازن به طور مختصر در حال اشتعال بود.»^(۱)

خبرگزاری قطر نیز اعلام کرد: «امروز در بغداد اعلام شد جنگنده‌های این کشور برفراز جزیره ایرانی خارک به پرواز درآمدند و عکس‌هایی از این جزیره گرفتند. این عکس‌ها نشان‌دهنده خالی بودن اسکله این جزیره از کشتی‌ها و نفت‌کش‌هاست که دلیلی بر توجه شرکت‌های حمل و نقل نفت خام به هشدار عراق است. خبرگزاری عراق به نقل از یک سخن‌گوی نظامی عراق گزارش داد در این عکس‌ها که توسط جنگنده‌های عراقی گرفته شده‌است، ابره‌ایی از دود ناشی از بمباران روز چهارشنبه گذشته - که همچنان از این جزیره بلند می‌شود - نیز مشاهده شده‌است.»^(۲)

در این حال روزنامه "ساندی تایمز" در مورد اقدامات احتمالی ایران در صورت به خطر

افتادن صدور نفت از جزیره خارک، نوشت: «اقدام اخیر عراق به منظور متوقف ساختن صدور نفت خام ایران از طریق بمباران جزیره خارک، ممکن است با اقدام تلافی‌جویانه این کشور (ایران) بر علیه کشورهای عرب صادر کننده نفت حوزه خلیج [فارس] روبه‌رو گردد.

براساس اظهارات منابعی در تهران، ایران به کشورهای میانه‌رو عرب گفته که از نفوذ خود برای جلوگیری از توسعه درگیری استقبال کنند. ایران با ارسال پیامی از طریق الجزایر، هشدار داده‌است که در صورت ادامه حملات هوایی عراق به خارک، عبور جریان نفت این کشور از طریق خلیج [فارس] را متوقف خواهد ساخت.^(۳)

۷۶۳

بامداد امروز تعداد ۳۰ دستگاه تریلر حامل مهمات از منطقه مرزی "نویسیب" کویت به طرف عراق حرکت کرد. تعداد ۳۱ دستگاه خودرو حامل مهمات سبک و سنگین نیز از عربستان سعودی از طریق منطقه مرزی عرعر به بغداد حمل گردید.^(۴)

کشورهای عربستان، اردن و کویت در مرداد ماه امسال جمعاً تعداد ۱۳۴۵ دستگاه خودرو حامل مهمات و انواع جنگ افزارها و وسایل و تجهیزات برای دولت عراق فرستاده‌اند.

از این تعداد، ۸۱۱ دستگاه خودرو از طریق عربستان سعودی، ۴۱۸ دستگاه خودرو از طریق اردن و ۱۱۶ دستگاه خودرو از طریق کویت روانه عراق شده‌اند.^(۵) "طه یاسین رمضان" معاون اول نخست‌وزیر و فرمانده ارتش خلقی عراق، در گفت‌وگو با روزنامه مصری "اخبارالیوم" گفت: «تعداد نیروهای مصری شاغل در ارتش عراق بین ۹ الی ۱۰ هزار نفر می‌باشد و این تعداد نیروی مصری معادل نیمی از مجموع کل نیروهای عرب است که در ارتش عراق به خدمت اشتغال دارند.^(۶)

۷۶۴

عملیات مشترک نیروهای سپاه و ارتش در استان آذربایجان غربی برای پاک‌سازی این استان از وجود افراد مسلح غیرقانونی، ادامه دارد. در عملیات امروز، مناطق جوانمرد، سراب رحیم آباد، قوزول، صفاخانه، قوزلان، باغ بالا، باغ پایین، کوه سیان و قشلاق قزلو در محور میاندوآب - صائین دژ - تکاب که از پایگاه‌های مهم کومله در منطقه بودند، پاک‌سازی شدند. در این عملیات، ۱۵ تن از عناصر غیرقانونی کشته شده و ۱۰ تن نیز دستگیر شدند و تعداد زیادی سلاح و مقادیر فراوانی مهمات و چند دستگاه بی‌سیم از آنان به دست آمد.^(۷)

۷۶۵

امام خمینی در دیدار با عده‌ای از روحانیان کاروان‌های حج و پرسنل دادستانی، به بیان مطالبی را درباره مسائل زیر پرداخت: لزوم اجرای قوانین در تشکیلات قضائی، مسئله حج و حجاج، بی‌محتوا شدن مفاهیم ارزش و جابه‌جایی این مفاهیم با مصادیق متباین، حمله اسرائیل به لبنان، اهداف اسرائیل در منطقه و غفلت کشورهای مسلمان، پاسخ به ادعاهای

اخیر صدام حسین و مقایسه نظام ارزشی نیروهای مسلح ایران و عراق.

گزیده‌ای از سخنان امام بدین شرح است:

«من فکر می‌کردم که در این عصر ما همه الفاظ محتوای خودشان را از دست داده‌اند! ما در یک عصری واقع شدیم الفاظ از آن معنی که دارند، فرار کردند، یک معانی دیگری دنبالش آمده؛ معنی عدالت را انسان نگاه می‌کند، در دنیا الان یک جور دیگر است؛ معنی خلقی بودن را آدم ملاحظه می‌کند، می‌بیند یک وضع دیگری دارد. سازمان‌های امنیت دنیا را انسان وقتی ملاحظه می‌کند، می‌بیند که سازمان امری است، نه سازمان امن، اما اسمش سازمان امن است! جمعیت‌های طرفدار بشر، طرفدار ظالم است، طرفدار بشر نیستند، طرفدار ظلمه هستند. این کارهایی که، این چیزهایی که در دنیا الان از آن قدرت‌های بزرگ واقع می‌شود، هیچ‌کس نیست که ازشان بپرسد که چرا؟ گاهی یک جایی، یک چیزی، یک کسی می‌گوید، اما مسئله، مسئله‌ای است که وقتی بنا باشد که سازمان‌های بزرگ دنیا اختیارش دست چهار پنج نفر باشد، این را نمی‌شود گفت که این امنیت بشر، سازمان طرفدار بشر!

الان اسرائیل در مقابل همه کشورهای اسلامی ایستاده، می‌گوید غلط نکنید. این تأسف ندارد؟! انسان نیستند این‌هایی که در رأس امور هستند، که اسرائیل که در مقابل‌شان ایستاده می‌گوید فضولی موقوف. آمد و بیروت را گرفت و آن همه جنایات وارد کرد و سازمان آزادی‌بخش را به هم زد و اوضاعش را، همه را متفرق کرد، بعد هم بدانید که شماهایی که ساکت بودید و در این جنایات مقابله نکردید، همین نشستید و یک کلمه‌ای گفتید! آن هم کلمه‌ای که با این موافق با آن‌ها بوده! نوبت شما هم می‌رسد، اسرائیل به خدمت شما هم می‌آید. تأسف دارد که اسلام آن وضع را دارد و کسانی که ادعای اسلام را می‌کنند این وضع را دارند. اسلام نسبت به متخلفین، نسبت به متجاوزین آن طور سخت‌گیری می‌کند و آنهایی که می‌گویند "ما تابع اسلام هستیم"، تشویق هم می‌کنند. امریکا که در رأس تمام جنایت‌کارهاست و همین جنایت این چند وقت بیروت با دست مخفی امریکا و ظاهر این صهیونیسم غلط این مجرم واقع شد. امریکا اساس کارش بود، خود آن‌ها هم اقرار کردند به این امر که قضیه، قضیه طرح امریکایی است. اگر امریکا نبود، به اسرائیل می‌گفت غلط نکن بروکنار. می‌رفت. این کتکی است که مسلمان‌ها از امریکا می‌خورند. آن وقت آقایان ادعای اسلام می‌کنند! ادعای طرفداری از مسلمین می‌کنند! ... عدالت، عدالت اجتماعی، نمی‌دانم طرفداری از حقوق بشر، سازمان امنیت کذا، نمی‌دانم سازمان کذا، شما دنبال بروید تعقیب کنید ببینید کدامیک از این‌ها محتوای خودش را دارد؟ کدام یک از این‌ها آن معنایی که هست، آن معنا اراده‌اش می‌شود؟ اسلام وقتی گفته می‌شود، این اسلامی که ما می‌گوییم، اصلاً نیست، آن اسلام راستین می‌گوید، برخلاف همه مقررات اسلام این جنایت را دارد می‌کند. آن که تروریسم است، تروریست است، می‌گوید که ما قوای مسلحه هستیم، ما قیام

مسلحانه کردیم. قیام مسلحانه این است که ما در تلویزیون دیدیم؟! قیام مسلحانه این است که بچه‌هایی را بکشند و آتش بزنند؟! این قیام مسلحانه است؟! این الفاظ عوض شده ... در همین جنگی که ما الان مبتلا به آن هستیم و کشور عراق هم مبتلا به آن هست، همین را آن‌ها راه انداختند، لکن آقایان این جنگ‌ها را راه انداخته‌اند که صلح در دنیا پیدا بشود! همه جا جنگ راه می‌اندازند که صلح پیدا بشود! شما اگر ملاحظه کنید این‌که عرض کردم الفاظ چیز (معنای) خودش را از دست داد، یکی‌اش هم قضیه نطقی است که چند روز پیش از این مصاحبه‌ای که صدام کرده‌است در حضور عدۀ زیادی از فرماندهان و اشخاصی که درجه دارند و افسرند، این‌ها را اولاً جمع کرده‌است که نشانه پیروزی بدهد به صاحب منصب‌هایش برای این که پیروز شدند! در ایران پیروز شدند، در عراق هم پیروز هستند نشان پیروزی می‌دهد! نشان پیروزی هم محتوای خودش را از دست داده، اصلاً کلمه پیروزی مفاد خودش را از دست داده‌است. مردی که عقبش زدند، توی دهنش زدند، بیرونش کردند می‌گوید ما پیروز شدیم!»

امام خمینی با اشاره به این که تربیت ارتش اسلامی است و تربیت ارتش عراق کفر و نانجیبی است، اظهارداشت: «از حرف‌هایی که تازگی صدام زده این است که اگر ایران بخواهد شهرهای ما را چه بکند و فلان، ما جزیره خارک را چه خواهیم کرد. معلوم می‌شود تا حالا می‌توانسته بکند و نکرده! خوب همه مردم، همه دنیا تو را می‌شناسند که تو هرکاری بتوانی، می‌کنی ... تو اگر می‌توانستی که جزیره خارک و مراکز اسلامی ما را بمباران کنی، می‌کردی؛ این قدر که حالا می‌کنی، بیش‌تر از این از دست نمی‌آید. آن کنار نشسته‌اید با توپ‌های دوربرد می‌زنید آبادان را، هرروز می‌زنید، هرروز دزفول را می‌زنید. آن نورافکن‌های هوایی (منور) را که ما فرستادیم برای بصره، ارتش ما فرستاد برای بصره، خوب این‌ها می‌توانستند توپ هم بفرستند، می‌توانستند گلوله توپ هم، موشک هم می‌توانستند بفرستند، برای این که آن تربیت این ارتش و این سپاه غیر تربیت آن چیزی است که سپاه آن‌ها و ارتش آن‌ها دارد.»

امام با بیان این مطلب که اگر ایران دستش بسته نبود و اسلام دست ایران را نبسته بود، حالا دیگر شهر بصره که هیچ، شهر بغداد هم برایش چیزی باقی نمانده بود، اضافه کرد: «اما چه کنیم که دست ما بسته‌است و دست شما باز؛ شما افسارتان دست شیطان است و او به هر جا که می‌گوید، عمل می‌کنید و ما افتخار به احکام اسلام می‌کنیم، دست ما را بسته‌است به این که نباید هیچ تعدی بکنید، باید موافق اسلام عمل بکنید.»^(۸)

۷۶۶

آقای میرحسین موسوی نخست‌وزیر، امروز در یک گفتار رادیو تلویزیونی، مسائل اساسی جنگ را بازگو کرد. در این گفتار که تشریح وضعیت فعلی از نظر نظامی و اقتصادی مضمون

اصلی آن را تشکیل می‌داد، به این موضوع‌ها پرداخته شده‌است: اهداف صدام در تجاوز به جمهوری اسلامی ایران؛ برگزاری کنفرانس غیرمتعهد در بغداد؛ وابستگی جنگ و اقتصاد؛ پیش‌بینی‌های لازم در تنگناهای احتمالی آینده و توسعه برنامه‌ریزی در سطوح خرد و کلان.

نخست‌وزیر با اشاره به پیروزی‌های بسیار بزرگ ایران در جنگ و آثار عمیق آن‌ها در سطح بین‌المللی و داخلی کشور و تغییرات عمده به وجود آمده در منطقه، حکومت عراق را در حال اضمحلال خواند و افزود: «این رژیم در بدترین شرایط به سر می‌برد و برای کسب یک اعتبار جهانی می‌خواست با برگزاری کنفرانس جنبش عدم‌تعهد در بغداد، رهبری سه ساله این جنبش را برعهده بگیرد و از این رو میلیارد‌ها دلار خرج احداث مکان‌های برگزاری این کنفرانس کرد و حال با این همه مخارج، وقتی کنفرانس در این کشور برگزار نمی‌شود مسلماً ضربه جبران‌ناپذیری بر رژیم صدام وارد خواهد آمد.»

مهندس موسوی در قسمت دیگری از پیامش به مسائل اقتصادی کشورمان پرداخت: «هنگام شروع جنگ، ذخایر ارزی ما در مقابل عراق که سی و شش میلیارد دلار ذخیره ارزی داشته‌است، بسیار اندک بود و به خاطر نبودن مکانیزمی که مصرف را با درآمد ارزی ما متعادل کند و همچنین عدم فروش نفت به حد کافی، در حالت بدی قرار گرفتیم و اکنون که ما در یک موضع قوی قرار گرفته‌ایم و موانع و دشواری‌ها را پشت سر گذاشته‌ایم می‌توان از مشکلات اقتصادی صحبت کرد.»

نخست‌وزیر با اشاره به شهادت آقایان رجایی و باهنر و نقش امریکا در به‌کارگیری لیبرال‌ها و منافقین برای به‌انحراف کشاندن انقلاب و به‌شهادت رساندن نیروهای برگزیده انقلاب اسلامی، گفت: «هیچ کدام از این جنایات نه تنها نتوانست انقلاب را از بین ببرد، بلکه انقلاب محکم‌تر شد، بنابراین پس از این جریانات که یاس و ناامیدی بر امپریالیزم وارد شده، آن‌ها از طریق اقتصادی وارد عمل شده‌اند تا ایران را تحت فشار قرار دهند.

لذا ما مکانیسمی را پیشنهاد کردیم تا تعادلی بین درآمدهای ارزی و مصارف ما باشد، بنابراین باید دقت کرد تا این مقادیر محدود ارز در جایی مناسب خرج شود و بدین مناسبت، کمیسیون درآمد ارزی در وزارت نفت تشکیل شد که براساس این کمیسیون، حتی اگر روزی مقدار صدور نفت ما به سیصد هزار بشکه هم در روز برسد، ما قادر خواهیم بود که کشورمان را سرپا نگه داریم که در این جا ایثار ملت را باید در مد نظر داشت. ...

ما با دنبال کردن این سیاست، آثار خیر و برکت آن را در آینده خواهیم دید و من باب مثال در شش ماهه دوم سال ۱۳۶۰، از سطح بخش خصوصی در واردات، ۵۸ درصد کم کردیم.» وی افزود: «در دولت به طور قوی و مصمم تصمیم گرفته شد که برنامه‌ریزی اقتصادی داشته باشیم و از این جهت نگرش سالمی به آینده داشته باشیم تا بدانیم در چه مواردی سرمایه‌گذاری کرده‌ایم. لذا از همان زمان معرفی دولت به مجلس، روی این موضوع

کار شد و با وجود مشکلاتی که در این زمینه بود و در حالی که از هیچ شروع کرده بودیم، پیشرفت کار بسیار خوب بود و سعی شد که برنامه‌ریزی را در سطح همه استان‌ها و سطوح مردم رشد دهیم، لذا از طریق امام جمعه‌ها، استانداردها و غیره به مشکلات اقتصادی مردم پی برده و پیشنهادات آن‌ها را هم مورد بررسی قرار دادیم.»^(۹)

۷۶۷

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، اجلاس مقدماتی سیزدهمین کنفرانس وزیران خارجه کشورهای اسلامی، در نیجر کار خود را آغاز کرد. در اولین دور مذاکرات این اجلاس که به منظور تعیین دستور کار کنفرانس وزیران خارجه انجام شد، هیئت ایرانی به سرپرستی مدیرکل امور آسیا و آفریقای وزارت خارجه، پیشنهاد کرد که این موارد به پیش‌نویس دستور کار کنفرانس اضافه شود:

- ۱- اعمال مجازات‌های شدید علیه امریکا که آشکارا در کنار رژیم صهیونیستی ایستاده‌است.
 - ۲- تجدید نظر در روابط سیاسی کشورهای عضو کنفرانس با امریکا.
 - ۳- بررسی فعالیت‌های سیاسی اقتصادی رژیم اشغالگر قدس در آفریقا و وسایل جلوگیری از آن.
 - ۴- بررسی نقشه میسیونرهای مذهبی در آفریقا و چگونگی ممانعت از اجرای این نقشه.
 - ۵- بررسی خطر نفوذ استعماری ابرقدرت‌ها و ایجاد پایگاه‌های علنی و غیرعلنی توسط آنان در سرزمین‌های اسلامی و اعلام موضع صریح کنفرانس در این زمینه.
 - ۶- تأکید مجدد بر قطع‌نامه‌های کنفرانس در زمینه مجازات حکومت مصر.
- هیئت کشورمان دربارهٔ هریک از بندهای پیشنهادی خود، توضیحاتی در جلسه بیان کرد.^(۱۰) بنا بر همین گزارش، در آغاز اجلاس مقدماتی کنفرانس اسلامی، هیئت‌های ایرانی و عراقی سخت به مشاجره لفظی پرداختند.

انتخاب "سعدون حمادی" رئیس دوازدهمین کنفرانس اسلامی به عنوان گزارشگر عمومی جلسات سیزدهمین کنفرانس اسلامی باعث شد تا لواسانی سرپرست هیئت ایرانی، به شدت به این انتخاب اعتراض کند. هنگامی که سعدون حمادی می‌خواست به عنوان رئیس پیشین این کنفرانس نطقی ایراد کند، هیئت ایرانی سالن را ترک کرد.

حمادی در سخنان خود، مسئولیت ادامه جنگ ایران و عراق را متوجه ایران دانست و ایران را متهم کرد که از داوری کمیسیون اسلامی در مورد این بحران، سرباز زده‌است درحالی که به گفته وی، عراق بارها طرح‌های مربوط به آتش‌بس را پذیرفته‌است.

پس از نطق حمادی، هیئت ایرانی به سالن بازگشت تا سخنان حبیب شطی دبیرکل کنفرانس اسلامی را بشنود. "لواسانی" مدیرکل امور سیاسی وزارت خارجه کشورمان و سرپرست هیئت ایرانی، در نطقی به زبان عربی به شدت به رئیس هیئت عراقی حمله کرد و پس از اعتراض شدیدالحن به انتخاب سعدون حمادی به سمت گزارشگر جلسات، عراق را

به دلیل این که خواستار یک صلح پایدار نیست، محکوم کرد و گفت: «تجاوز عراق به ایران، حلقه کوچکی از سلسله دخالت‌های نظامی امریکا در منطقه است.»^(۱۱) حبیب شطی دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی نیز در سخنان افتتاحیه جلسه وزیران خارجه کشورهای اسلامی در پایتخت نیجر، با اشاره به جنگ ایران و عراق، از هر دو کشور خواست تا از فاجعه لبنان پند بگیرند تا دست کشورهای اسلامی در مقابله با دشمن اصلی یعنی اسرائیل، باز باشد.^(۱۲)

۷۶۸

مواضع جمهوری اسلامی ایران درباره محل برگزاری نشست وزیران خارجه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد، در دیدار آقای "حسین شیخ الاسلام" معاون سیاسی وزارت خارجه با "نگوین هوتو" نایب رئیس شورای دولتی جمهوری دموکراتیک ویتنام و نیز وزیر خارجه این کشور، همچنین در دیدارهای مهندس غرضی وزیر نفت کشورمان با "احمد سکوتوره" رئیس‌جمهور گینه، "کروما" نایب اول رئیس‌جمهور سیرالئون و وزیران خارجه غنا و نیجریه، تشریح شد.

هیئت‌های اعزامی به این کشورها، پس از تسلیم پیام آقای خامنه‌ای رئیس‌جمهور اعلام کردند که بغداد محل مناسبی برای برگزاری اجلاس سران جنبش عدم تعهد نیست و برگزاری اجلاس در این شهر، باعث از هم پاشیدگی جنبش خواهد شد.

این هیئت‌ها همچنین مخالفت خود را با برگزاری نشست وزیران خارجه کشورهای غیرمتعهد در بغداد به دلیل ناامن بودن این شهر، اعلام کردند و اقدامات ضدانسانی عراق را در جنگ، برای مسئولان این کشورها برشمردند.^(۱۳)

۷۶۹

به دنبال اظهارات دو روز پیش سرپرست انرژی اتمی ایران درباره احتمال همکاری هسته‌ای ایران و هند، ماهنامه انگلیسی زبان "ساوت" در گزارشی با عنوان بازگشت ایران به برنامه‌های هسته‌ای نوشته است: «برنامه‌های سازمان انرژی اتمی ایران که سه سال قبل و بعد از انقلاب در ایران، متوقف شده بود، از سر گرفته شده است. تجدید برنامه‌های هسته‌ای ایران در میان کشورهای منطقه خلیج فارس و خاورمیانه نگرانی ایجاد خواهد کرد، چون این کشور با استفاده از نیروی هسته‌ای، احتمالاً قادر به بهره‌برداری‌های نظامی در زمینه اتمی نیز خواهد بود. این ترس هم وجود دارد که ایران با کاستن از اتکاء خود به خارج و محدود کردن برنامه‌های هسته‌ای، نظارت بین‌المللی بر امور هسته‌ای این کشور را مشکل نماید. برنامه‌های اتمی ایران در زمان شاه بزرگ‌ترین پروژه اتمی در بین کشورهای جهان سوم بود.»^(۱۴)

۷۷۰

با توافقات انجام شده بین امریکا، اسرائیل و کشورهای عرب منطقه و در پی خروج اولین گروه از مبارزان فلسطینی از لبنان، امروز نیز گروه دیگری از مبارزان فلسطینی شامل هزار

چریک با بدرقه هزاران فلسطینی و لبنانی، بیروت را به مقصد تونس ترک کردند. اولین گروه از چریک‌های فلسطینی شامل ۳۹۷ تن روز گذشته لبنان را به مقصد عراق و اردن ترک کرده بودند.^(۱۵)

در پی ورود یک گروه از مبارزان فلسطینی به عراق، امروز خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری فرانسه از بغداد درباره کیفیت استقبال از آنان گزارش داد: «علی‌رغم تبلیغاتی که در حمایت از فلسطینی‌ها در عراق وجود دارد و برخلاف این‌که بسیاری معتقدند اگر ارتش عراق درگیر جنگ با ایران نبود هم‌دوش فلسطینی‌ها در لبنان می‌جنگید، اما به طور آشکار مردم عادی عراق در مراسم استقبال حضور نداشتند.»^(۱۶)

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، پس از سخنرانی‌های پیش از دستور، در سخنان کوتاهی به توطئه بیرون راندن مبارزان فلسطینی از لبنان اشاره کرد: «ما متأسفیم که مردم مبارز مسلمان و قهرمانان فلسطین و لبنان بعد از دو ماه مقاومت قابل تحسین، با توطئه شوم سران مرتجع کشورهای عرب و عمال امریکا، مجبور شدند دست از مقاومت بکشند و ریگان هم به علامت پیروزی دست خود را بلند کرده‌است.

اگر هیچ دلیلی بر امریکایی بودن این توطئه و طرح نبود، پذیرش رزمندگان فلسطینی در اردن و عراق سندی کافی بود. مگر این ملک حسین نبود که در فاجعه سپتامبر سیاه، همین رزمندگان فلسطینی را به خاک و خون کشید و از اردن بیرون کرد؟! تمرکز نیروهای فلسطینی را تجزیه کردند و آن‌ها به چند گروه کوچک در چند کشور تحت اسارت دولت‌های مرتجع عرب در خواهند آمد و امریکا خوش‌حال است.»^(۱۷)

آقای "میرحسین موسوی" نخست‌وزیر نیز اخراج فلسطینی‌ها از لبنان را یک توطئه وسیع بین‌المللی خواند و افزود: «ترکیب کشورهای نظیر اردن و تونس و عراق نشان‌دهنده این توطئه است.»^(۱۸)

خبرگزاری فرانسه از طرابلس (پایتخت لیبی) گزارش داد که این کشور به دلیل اخراج نیروهای فلسطینی از غرب بیروت، سه روز عزای عمومی اعلام کرد. خبرگزاری لیبی نیز اعلام کرده‌است: «این اقدام در پی خیانت به آرمان فلسطین توسط مرتجعین عرب و با همکاری اشغالگران قدس و دولت امریکا به وقوع پیوست.»^(۱۹)

منابع و مأخذ روزشمار ۱۳۶۱/۵/۳۱

- ۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۵۶، ۱۳۶۱/۶/۱، ص ۲، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۵/۳۱
- ۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۵۹، ۱۳۶۱/۶/۴، ص ۴، خبرگزاری جمهوری اسلامی، به‌نقل از خبرگزاری قطر از بغداد، ۱۳۶۱/۶/۳
- ۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۶۲، ۱۳۶۱/۶/۷، ص ۱۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۶، به‌نقل از روزنامه "سندی تایمز"، ۱۳۶۱/۵/۳۱.
- ۴- سند شماره ۱۶۷۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای اطلاعاتی شماره ۱۵۸ - ۱۴۳، فرماندهی اطلاعات، ۱۳۶۱/۶/۳، ص ۱۱
- ۵- سند شماره ۱۶۸۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای اطلاعاتی شماره ۱۶۲ - ۱۴۷، فرماندهی اطلاعات، ۱۳۶۱/۶/۷، صص ۱۶ و ۱۷.
- ۶- مأخذ ۱، ص ۱۰، خبرگزاری جمهوری اسلامی، به‌نقل از خبرگزاری قطر از قاهره، ۱۳۶۱/۵/۳۱، به‌نقل از روزنامه مصری "اخبارالיום".
- ۷- سند شماره ۱۶۸۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اطلاعات هفتگی شماره ۳۳، ستادمرکزی سپاه - طرح و برنامه عملیات، ۱۳۶۱/۶/۸، ص ۲.
- ۸- سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه نور، مجموعه رهنمودهای امام خمینی، جلد شانزدهم، تهران، انتشارات چاپخانه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی،
- بهمن ماه ۱۳۶۱، صص ۲۵۶ تا ۲۶۰، ۱۳۶۱/۵/۳۱
- ۹- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۱، ص ۱۱، به‌نقل از "میرحسین موسوی" نخست‌وزیر در پیام رادیو تلویزیونی؛ و: روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۵/۳۱، ص ۳، به‌نقل از موسوی نخست‌وزیر در پیام رادیو و تلویزیونی.
- ۱۰- مأخذ ۹، ص ۳، خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۱۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۵۷، ۱۳۶۱/۶/۲، ص ۷، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۱، به‌گزارش خبرگزاری فرانسه از نیامی، ۱۳۶۱/۵/۳۱
- ۱۲- پیشین، صص ۷ و ۸، خبرگزاری جمهوری اسلامی، به‌نقل از خبرگزاری رویتر از نیجر، ۱۳۶۱/۵/۳۱، به‌نقل از دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی.
- ۱۳- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۵/۳۱، ص ۳؛ و: مأخذ ۹، بخش دوم، ص ۱۸.
- ۱۴- مأخذ ۱، ص ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۵/۳۱، به‌نقل از ماهنامه انگلیسی زبان "ساوت".
- ۱۵- مأخذ ۹، بخش نخست، ۳، به‌نقل از واحد مرکزی خبر، به‌نقل از خبرگزاری ها.
- ۱۶- مأخذ ۱۱، ۱۳۶۱/۶/۱، خبرگزاری جمهوری اسلامی، به نقل از خبرگزاری فرانسه
- ۱۷- مأخذ ۱۱، ص ۵، به‌نقل از رئیس مجلس شورای اسلامی.
- ۱۸- مأخذ ۹، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۱۹- مأخذ ۹، ص ۳، به گزارش خبرگزاری فرانسه از طرابلس، به‌نقل از خبرگزاری لیبی.